

**Департамент соціальної та молодіжної
політики Вінницької обласної військової
адміністрації**

**Скажи "НІ!"
домашньому насильству**

Домашнє насильство - це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. (Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VIII).

У сім'ї можуть бути одночасно декілька видів домашнього насильства, і зачіпає воно всіх членів родини.

Прояви різних видів насильства:

Фізичне насильство

- Лягати, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання;
- Незаконне позбавлення волі;
- Нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості;
- Залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані;
- Заподіяння смерті;
- Вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Психологічне насильство

- Словесні образи, погрози;
- Приниження, залякування;
- Обмеження волевиявлення особи;
- Переслідування, шантаж;
- Прийняття одним членом сім'ї рішень, яке не обговорюється;
- Навіювання почуття провини, невпевненості, нездатності захистити себе;
- Заборона бачитися/спілкуватися із рідними чи близькими людьми тощо;

Сексуальне насильство

- Примус до статевих контактів повнолітньої особи без її згоди або дитини незалежно від її згоди, в присутності дитини;
- Примус до акту сексуального характеру з третьою особою;
- Залучення до порно-індустрії чи секс-бізнесу;
- Звалтування;
- Небажання застосовувати контрацепцію.

Економічне насильство

- Позбавлення житла, їжі, одягу та іншого майна, коштів чи документів, або можливості користуватися ними;
- Залишення без догляду чи піклування;
- Перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації;
- Заборона працювати;
- Примушування до праці;
- Заборона навчатися;

Працівники Національної поліції зобов'язані:

- інформувати постраждалих осіб про їх права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
- проводити оцінку ризиків вчинення домашнього насильства;
- виносити терміновий заборонний припис (у разі високого рівня небезпеки), якщо рівень небезпеки низький або середній заборонний припис виноситься на розсуд поліцейського;
- взяти на профілактичний облік особу, яка вчинила домашнє насильство;
- відвідати сім'ю, де вчиняється насильство, з метою проведення роз'яснювальної роботи із насильником та проінформувати членів сім'ї про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;
- у випадку, коли дії кривдника містять ознаки злочину (тілесні ушкодження, побої та мордування, звалтування та ін.) – розпочати досудове розслідування не пізніше 24 год. після отримання заяви;
- у випадку, коли дії кривдника містять ознаки адміністративного правопорушення – скласти адміністративний протокол.

Працівники управління соціального захисту, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також служби у справах дітей зобов'язані:

- направити заяву про вчинення насильства до територіального органу Національної поліції для вжиття ними відповідних заходів;
- відвідати сім'ю, в якій вчиняється насильство, з метою з'ясувати вид допомоги, яку потребують постраждалі члени сім'ї;
- провести просвітницьку та роз'яснювальну роботу серед членів сім'ї, де вчиняється насильство та проінформувати про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;
- надати постраждалим від насильства психологічні, юридичні, інформаційні та інші послуги;
- здійснити соціальне інспектування та соціальний супровід сім'ї;
- у випадку необхідності, направити жертв насильства до спеціалізованих установ для жертв насильства сім'ї.

Органи та установи зобов'язані вжити усіх необхідних заходів для:

- захисту Вас від протиправних дій інших членів сім'ї;
- притягнення до відповідальності осіб, які чинять насильство;
- запобігання повторень актів насильства в майбутньому.

За вчинення насильства в сім'ї особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності, відповідно до статті 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Вчинення домашнього насильства, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі винесення такого припису **тягнуть за собою** накладення **штрафу** від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **громадські роботи** на строк від тридцяти до сорока годин, або **адміністративний арешт** на строк до десяти діб.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Міфи, які приховують злочин в сім'ї

Міф 1. Домашнє насильство існує лише у «неблагополучних сім'ях».

Реальність: домашнє насильство не має ні соціальних, ні національних меж. Воно може трапитися будь з ким. Основою домашнього насильства дуже часто є бажання контролю одного члена сім'ї над іншим.

Міф 2. Чоловіки, які агресивно виявляють ревності щодо своїх жінок, таким чином демонструють свою любов до них.

Реальність: це не так. Варто пам'ятати, що обмеження волі, тотальний контроль, агресія – це прояви насильства.

Міф 3. У шлюбі не буває сексуального насильства.

Реальність: статеві контакти мають відбуватися за згодою обох партнерів. Якщо статевий контакт відбувається з примусу, в небажаній формі, партнер залякує жінку, принижує, ображає – це сексуальне насильство.

Міф 4. Жінка сама провокує насильство.

Реальність: Насильство однієї людини щодо іншої – це протиправні дії, яким немає виправдання. Людину, яка вчиняє насильство, не треба жаліти або виправдовувати («він не міг інакше»), адже будь-яку ситуацію можна вирішити без насильства.

Міф 5. Треба почекати, і все зміниться – буде добре, як колись.

Реальність: багато жінок вірять, що насильство в їх сім'ї – це прикрий випадок, що чоловік зміниться – просто має пройти час... треба дати йому «ще один шанс». Тим більше, що кривдник може вибачитися, дарувати подарунки та вкотре запевняти у тому, що «це» більше не повториться. Але, на жаль, насильство відбувається знову і знову. Природа насильства циклічна. Це означає, що з часом ситуація лише погіршиться. Отже, без звернення жінки та її партнера за кваліфікованою допомогою розірвати цикл насильства дуже складно.

Міф 6. Дітям потрібен батько, навіть якщо він агресивний. «Залишаюся тільки заради дітей».

Реальність: діти, які зазнають або бачать насильство в сім'ї, страждають набагато більше за тих, хто зростає з одним із люблячих батьків у гармонійних стосунках та родинному спокої. Діти, які є свідками насильства між батьками, навіть якщо фізично уникають його, страждають душевно. Це негативно впливає на їхній емоційний стан, стосунки з однолітками, навчання.

Якщо ви потерпаєте від насильства в сім'ї – побоїв, мордувань, погроз, образ, залякування, психологічного тиску, сексуального насильства...

Ви можете звернутись за допомогою до таких державних органів та установ:

- відділу поліції за місцем перебування;
- структурних підрозділів місцевих військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування дор компетенції яких належить здійснення заходів запобігання та протидії домашньому насильству;
- служби у справах дітей
- закладу охорони здоров'я;
- закладу освіти;
- центру надання безоплатної вторинної правничої допомоги;
- суду;
- прокуратури;
- центру соціальних служб;
- центру надання соціальних послуг в громадах;
- притулку для постраждалих осіб
- центру соціально-психологічної допомоги;
- центру медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб;
- мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам

Звернутись можна:

- Особисто із усною чи письмовою заявою;
- Відправивши письмову заяву поштою рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Відмова у прийнятті і розгляді заяви не допускається!

Адреси та телефони цих організацій можна дізнатися у довіднику (або на Інтернет-сайті) військової адміністрації району, області, територіальної громади, в якій Ви перебуваєте.

Ви можете зателефонувати на безкоштовну обласну «Лінію довіри» за питань запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми та дискримінації за ознакою статі

номером:

0 800 75 04 75

(дзвінки безкоштовні та конфіденційні)

м. Вінниця, 2023 р.

Публікація видана в рамках реалізації Обласної програми підтримки сім'ї, запобігання домашньому насильству, забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків та попередження торгівлі людьми на період 2026 року